

Aseptinen toiminta suukirurgiassa toimenpiteissä

Suun terveydenhuollon infektioidentorjunnan
koulutuspäivä

16.4.2026

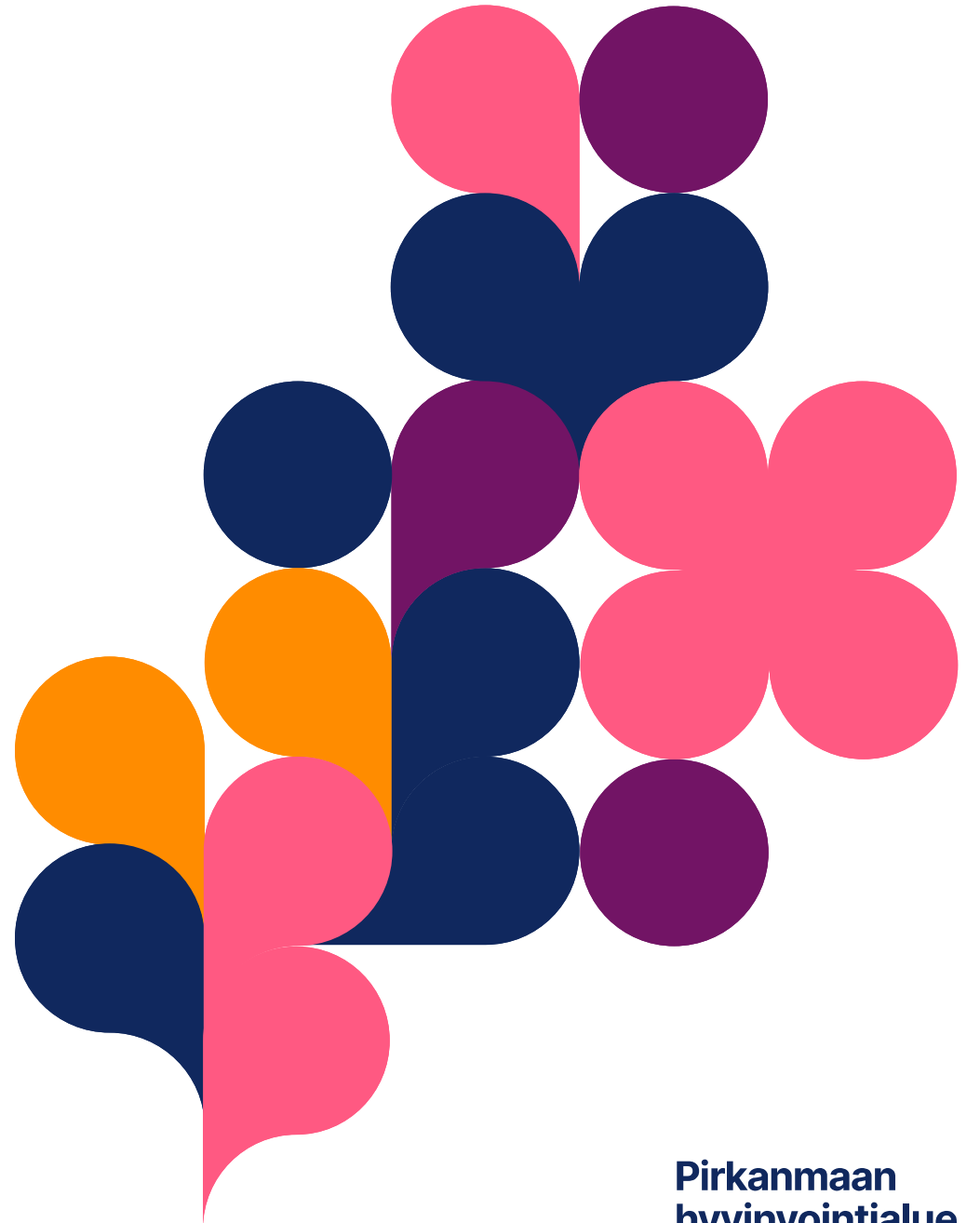
Minna Kalliomäki

Sairaanhoitaja

Pirkanmaan hyvinvointialue

Tays, suu- ja leukasairauksien poliklinikka

Ei sidonnaisuuksia

**Pirkanmaan
hyvinvointialue**

Aseptiikka suukirurgisessa toimenpiteessä

Henkilökohtainen hygienia

Tavanomaiset varotoimet

Käsihygienia suukirurgisessa toimenpiteessä

Aseptiikka leikkaussalissa/hoituhuoneessa

Henkilökohtainen hygienia

- Huolehdi henkilökohtaisesta hygieniasta
- Peset kädet työvuoroon tullessa
- Lyhyet kynnet, puhtaat kynnenaluset, ei kynsilakkaa, rakenne- tai geelikynsiä
- Aktiivisuusranneketta, kelloa, käsikoruja tai sormuksia ei saa käyttää
- Työasu lyhythihainen
- Vaihda työasu ja sukat päivittäin
- Puhdista työkengät säännöllisesti

Tavanomaiset varotoimet

- Huolehdi huolellisesta ja oikeaoppisesta käsihygieniasta
- Käytä suojaimia oikein
- Huomioi aseptinen työjärjestys
- Veritapaturmien ehkäisy
- Tartuntatilanteiden hallinta
- Yskimishygienia
- Eritetahrojen oikeaoppinen poisto

Tavanomaisten varotoimien lisäksi kiinnitä huomiota

Toimenpiteeseen osallistuu vain toimenpiteen kannalta tarpeellinen henkilöstö

Asianmukainen käyttäytyminen leikkaussalissa/hoitohuoneessa

Leikkaussalin/hoitohuoneen liikenteen minimoiminen

Huolehdi leikkaussalin/hoitohuoneen ympäristön siisteys

Käsihygienia ennen suukirurgista toimenpidettä

Puhdista kynsien
aluset

Pese kädet
saippualla ja
vedellä
tarvittaessa.
Huuhtele ja
kuivaa
huolellisesti
kertakäyttöisellä
käsipyyhkeellä

Hiero
käsihuhdetta
käsiin ja
käsivarsiin
huolellisesti
kolmen minuutin
ajan, ota
huhdetta
riittävästi ja
riittävän usein,
jotta kädet
pysyvät kosteina
koko desinfektion

Hiero kunnes
käsihuhde on
kokonaan
haihtunut

Käsihygienia suukirurgisessa toimenpiteessä

Ennen seuraava toimenpidettä

- Mikäli kädet ovat näkyvästi likaiset, pese ne saippualla ja vedellä. Huuhtelee ja kuivaa huolellisesti kertakäyttöisellä käsipyyhkeellä
- Kolmen minuutin kirurginen käsidesinfektio tehdään riippumatta edellisen leikkauksen kestosta

Toimenpiteen jälkeen

- Mikäli kädet ovat näkyvästi likaiset, pese ne saippualla ja vedellä
- Leikkauskäsineiden riisumisen jälkeen kädet desinfioidaan

Suojaimet

- Käytä kertakäyttöistä hiussuojusta. Sen tulee peittää kaikki hiukset. Samaa hiussuojusta voi käyttää koko työvuoron ajan.
- Käytä kirurgista suu-nenäsuojusta
- Kirurginen suu-nenäsuojus on aina kertakäyttöinen sekä potilas- ja toimenpidekohtainen.

Suojaimet toimenpiteessä

- Hiussuoja
- Kirurginen suu-nenäsuojus
- Silmäsuoja/visiiri
- Steriilit suojakäsineet
- Steriili suojatakki
  - [kirurgisen-suu-nenasuojuksen-pukeminen-ja-riisuminen](#)
  - [steriilin-suojatakin-ja-kasineiden-pukeminen-ja-riisuminen](#)

Leikkaussalin/hoituhuoneen aseptiikka

- Toimenpiteissä hygieniatason tulee olla hyvä, jotta sekä potilailla sekä henkilökunnalla on turvalliset olosuhteet leikkauksen aikana
- Aseptisellä työskentelyllä tähdätään infektioiden minimoimiseen
- Leikkaussalissa/hoituhuoneessa on esillä vain ne tarvikkeet ja laitteet, joita leikkauksessa tarvitaan
- Tarpeetonta kulkemista leikkaussalissa/hoituhuoneessa tulee välttää toimenpiteen aikana
- Suu ei ole koskaan steriili, joten siksi hyvä aseptiikka suukirurgisissa toimenpiteissä on hyvin tärkeää

Steriilin instrumenttipöydän valmistaminen

- Toimenpiteessä tarvittavat instrumentit, tarvikkeet ja tarveaineet kerätään apupöydälle. Tarvittavat laitteet otetaan esille
- Ennen käyttöä instrumenttipöydän tasot ja jalat desinfioidaan
- Steriiliä instrumenttipöytää kattava hoitaja pukee kirurgisen suu-nenäsuojuksen sekä steriili suojakäsineet (tarvittaessa suojatakki). Avustavalla hoitajalla desinfioidut kädet sekä kirurginen suu-nenäsuojus. Molemmilla hiussuoja.
- [Steriilipöytä](#)

Steriilin instrumenttipöydän valmistaminen 1/2

- Valmistele steriili instrumentti pöytä huolella.
- Steriili pöytä valmistellaan leikkaussalissa potilaan valmistelujen aikana juuri ennen leikkausta. Sen voi myös tarvittaessa valmistaa etukäteen ennen leikkausta ja peitellä steriilillä riittävän isolla liinalla ja säilyttää tilassa, jossa ei ole kulkua
- Steriilejä pakkauksia avatessa tulee käyttää hiussuojaa sekä suu-
nenäsuojusta
- Kädet tulee desinfioida ennen steriilien pakkauksien avaamista

Steriilin instrumenttipöydän valmistaminen 2/2

- Tarkista, että pakkaus on ehjä, steriili sekä käyttöaika voimassa
- Steriilit pakkaukset avataan yksitellen merkitystä saumasta. Välineitä ei saa puhkaista ulos pakkauksesta.
- Huolehdi ettei steriloitu väline osu pussin saumoihin ja näin ollen kontaminoidu
- **Väline on joko steriili tai epästeriili, välimuotoa ei ole**
- Instrumentteja ei saa tiputella eikä ojentaa pöytätason ylitse
- Välineet asetellaan pöydälle rauhallisesti ja huolehditaan ettei pöytä epähuomiossa kontaminoidu
- Steriili pöytä on steriili vain pöytätasolla

Toimenpidealueen desinfektio

- Potilas ohjataan purskuttelemaan desinfioidulla klooriheksidiiniliuoksella minuutin ajan (limakalvobiopsioissa ei purskuttelua)
- Varmista potilaan oikea asento leikkaustasolla
- Desinfioi ehjä iho 80 % alkoholilla tai 2 % klooriheksidiini-alkoholilla. Rikkinäinen iho NaCl 0,9%
- Huomio desinfiointiaineen valumissuunta
- Mekaaninen pesu on tärkeää. Desinfektion aikana paina taitoksia tai sykeröitä napakasti ihoa vasten
- Desinfektio tulee tehdä vähintään kahdesti pienentäen desinfektioaluetta jokaisella kerralla
- Desinfioi ihoalue juuri ennen leikkausta riittävän laajalta alueelta. Ihon tulee olla täysin kuiva ennen steriiliä peittelyä

Aseptinen toiminta toimenpiteenaikana

- Steriili suojatakki on steriili vain vyötäröstä ylöspäin (etupuolelta) sekä ranteista kyynärpäihin
- Steriilillä alueella voivat olla vain steriiliin suojavaatteeseen pukeutuneet henkilöt ja steriilit välineet
- Liikkuminen alueella tapahtuu kasvot vastakkain tai selät vastakkain, kun paikkaa vaihdetaan
- Steriilin ja epästeriilin alueen raja on aina tiedostettava
- Steriilien alueiden välillä ei saa kulkea

Aseptinen toiminta toimenpiteen aikana

- Vierasmateriaali säilytetään steriilissä sisäpakkauksessaan steriilillä pöydällä, kunnes se asetetaan potilaalle
- Leikkausalueen steriiliydestä pidetään huolta koko leikkauksen ajan
- Mahdolliset kontaminaatiot ilmoitetaan välittömästi ja korvataan uudella steriilillä tuotteella tai välineellä
- Eritetahrat tulee poistaa välittömästi
- Mikäli aseptiikka pettää leikkauksessa tämä tulee kirjata potilaan tietoihin

Toimenpiteen jälkeen

- Toimenpiteen jälkeen kerää likaiset instrumentit välinehuoltoon vietäväksi
- Kerää roskat roskiin ja särmäisjätteet niille varattuihin jäteastioihin
- Varmista, että kaikki käyttämäsi pistovaaralliset esineet laitetaan asianmukaisesti särmäis- tai riskijäteastiaan
- Muista lajitella jätteet oikein

Suojainten riisumisjärjestys

Riisu suojatakki ja suojakäsineet

Desinfioi kädet

Riisu silmäsuojainen/visiiri

Desinfioi kädet

Riisu kirurginen suu-nenäsuojus

Desinfioi kädet

Yhteenveto

- Suukirurgisissa toimenpiteissä työskentelevän ammattilaisen tulee hallita aseptiset toimintatavat, noudattaa yhteisiä käytäntöjä ja sitoutua vastaanoton tai toimenpideyksikön hygieniaohjeisiin.
- Vaikka tutkimusten mukaan terveydenhuollon ammattilaiset kokevat hallitsevansa aseptisen työskentelyn, hoitoon liittyviä infektioita esiintyy edelleen. Yksi yleisimmistä komplikaatioista on toimenpidealueen infektio.
- Tehokkain yksittäinen keino infektioiden ehkäisyssä on hyvä käsihygienia. Se suojaa sekä potilasta että ammattilaista ja on keskeinen osa turvallista potilaan hoitoa.
- Joten aseptiikalla on keskeinen merkitys kaikissa suukirurgisissa toimenpiteissä.

Muista: hyvä käsihygienia on perusta kaikelle!

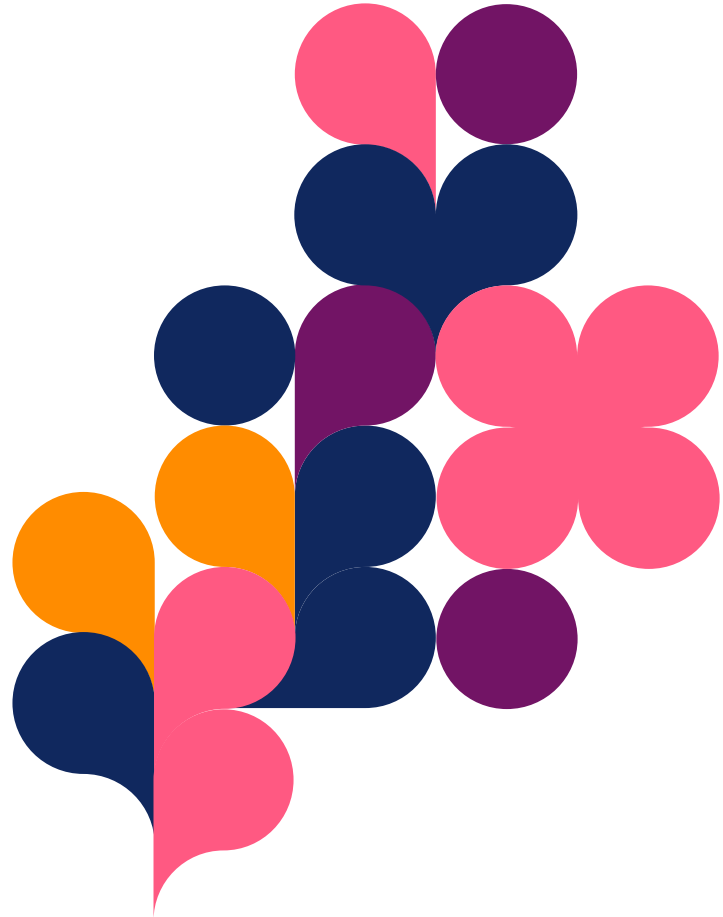

Pirkanmaan
hyvinvointialue

Kiitos

Lähteet

- Anttila, V-J., Kurvinen, T., Terho, K. (2024). Anestesiakäsikirja. Infektioiden torjunta anestesiatyössä. Terveysportti.
<https://www.terveysportti.fi/apps/dtk/aho/article/aop00199?toc=1124803>
- Anttila, V-J., Kurvinen, T., Terho, K. (2024). Anestesiakäsikirja. Tavanomaiset varotoimet ja aseptiset työskentelyn periaatteet. Terveysportti.
<https://www.terveysportti.fi/apps/dtk/shk/article/aop00200/search/aseptiikka%20leikkaussalissa>
- Aura, S., Kinnunen, T. (2022). Perioperatiivinen hoitotyö. Sanoma Pro.
- Pirkanmaan hyvinvointialue. (2026) Infektioiden torjunta leikkausosastolla.
<https://www.pirha.fi/ammattilaiselle/infektioiden-torjunta-ja-hoito/infektioiden-torjunta/toimintayksikoiden-infektioiden-torjunta/infektioiden-torjunta-leikkausosastolla>
- Silvennoinen, A-S., Salanterä, S., Meretoja, R., Junntila K. (2012). Sairaanhoidajan ammatillinen pätevyys perioperatiivisessa toimintaympäristössä. Tutkiva Hoitotyö Vol. 10 (3)

Yhteystiedot

Minna Kalliomäki

Sairaanhoitaja

Pirkanmaan hyvinvointialue
Tays, suu- ja leukasairauksien poliklinikka

minna-riikka.kalliomaki@pirha.fi

